

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון "העולם הזה" שראהור השבוע לפני 25 שנה, הביא בתבניתו על מנהיג המרד בזוארי סאליב, דוד בן-הרוש (מנהיג המרוקאים מרד) • מרד "הנרון" הביא, תחת הכותרת "הריאדוקים", את ראשית התמודדותם של משה דיין ואבא אבן לביצור מעמדם בצמרת מסא"י, ברשימת יורשי דוד בן-גוריון • על מלחמת-חמולות במושבי-הספר הצפוני שומרה, דווח תחת הכותרת "דם רותח בשומרה" • ד"ר זאן סינג, רופא פסיכיאטר, סיפר על הסיבות שהביאו אותו למכור סמים משכרים לנרקומן. • בשער הגיליון: דוד בן-הרוש, מנהיג מרד ואדיסאליב.

"העולם הזה" 1139
תאריך: 29.7.1959

בעולם שאין בה יהודים. אך אם תשאל יפאני ממוצע מה זה יהודי, יענה לך לרוב: "גולנים", "רמאים" או ככלל "מסוכנים". האנטישמיות חדרה אמנם ליפאן רק בתקופת היטלר, כתוצאה ישירה מהברית הגרמנית-יפאנית, אך היא הייתה שורשים עמוקים. כך סיפר השבוע טרייוקו (שלג טרי) אוגיסו, נציגה של חברת תעשייה יפאנית רכת-ממדים, שקשרה לאחזונה קשרי מסחר הרוקים עם ישראל.

"האמת היא שגם לי היו כמה דעות קדומות על היהודים", הודה אוגיסו בעצמו.

אך בחורש שהותו בארץ, נראה, כי אוגיסו השתחרר מרעותיו הקדומות. שגריר-הרצון-הטוב חסר עצמו סיים השבוע עיסקה מסחרית גדולה, שתהווה כוראי שלב ראשון בפיתוח קשרי מסחר הרוקים עם יפאן. העיסקה: משלוח של 30 מכונות טויה בעלות 12,000 פלכים ומכונות-עור רבות למפעל סיבי דימונה ברימונה, מפעל שיתן תעסוקה ל-250 פועלים.

בשבועות הקרובים יוחל בכנין בית-התרושת ושיכונים למשפחות הפועלים. 80% של מניות החברה שייכות לממשלה, השאר למשקיעי-חוץ אמריקאים. ההון המושקע: 23 מיליון לירות.

חידוש חשוב: קרוב לודאי שעם הטכנאים תבוא משלחת של פועלות-מטויה יפאניות — הקבוצה הראשונה בארץ של בנות מין היפאני היפה, שאחת מבנותיו זכתה השבוע בתואר מלכת-היופי העולמית. כך תינתן לצעירי ישראל הזדמנות חשובה לפעול נגד המשך האנטישמיות ביפאן.

ניצד מוכרים לבני-נשים בירושלים מה חושבים היפאנים על היהודים

הוא השמיע שריקות מזוהות. מפתח אחד הבתים יצאו הקונות — הבלונדינית והשחורה — ומירו לעזור לו לשאת את המזוורות. הן היו אשתו וגיסתו.

דרכי חיים

הבלונד והשחור

יוסף גרוסו, כבן 40, בעל גבות עבותות, הניח את שתי מזוורותיו מול קפה ענת הירושלמי והכריז בקול-יקולות על סחורתו — לבני נשים. הוא לא משך את תשומת-ליבם של העוברים והשבים, אך ריכו סביבו כמה ממוכלי לשכת-העבודה הסמוכה, שנימאס להם לריב עם הפקיד שמעבר לאשנב.

גרוסו לא התרגש נוכח כישלונו, הוא היה בטוח כי יצליח למכור את סחורתו בכמויות גדולות. כרבע שעה אחרי שהחל בעבודתו, ניגשה אל גרוסו בלונדינית נאת-מראה. היא בחרה את הסחורה המוצעת, ניסתה למרוד על גופה את הלכנים בעלי הצבעים המבריקים. התוצאה: הבלונדינית קנתה עשרה זוגות ומשכה ציבור סקרנים להתעניין בסחורה.

לפני שהסקרנים הספיקו להשי תעמם, הופיעה במקום אשה לבושת שימלה שחורה ורחבת-חזה וביקשה לבחון את סחורתו של גרוסו. היא מילמלה ריברי התפעלות על הסחורה. גרוסו מילא תפקיד של רמקול וחזר על דבריה. הפעם התרבו הסקרנים שיצאו מבתי-הקולנוע הירושלמיים, אימו לחסום את הכביש הצר. הם רצו לחזות, כיצד קונה "החתיכה השחורה" מיספר חזיות, יצרו תור של גברים נשואים שגילו עניין בסחורה. קיוו להביא מתנה וזלה ומצלחת לנשיהם.

במשך זמן קצר הצליח גרוסו, המשולחב מהצלחתו המיסחרית, למי כור חלק גדול מן הסחורה והספיק אפילו להציל את המחירי. אולם הצלחתו של גרוסו היתה גדולה מדי. קהל הסקרנים עורר את התעניינותו של שוטר-המקוף, שציווה על גרוסו להסתלק. גרוסו לא התנגד.

משק

יפאניות בארץ

"יפאן היא אחת הארצות המעטות

אנשים

מי אמר שנישאל אין רמוקרטיה אפילו לשרי-הממשלה אין וכי-ייתנה, יתר מאשר לאורחים אחרים. שרי-הביארות ישראל ברזילי נעצר על-ידי שוטרי באשמת נהיגה במהירות מופרזת. השוטר דרש את רשיון-הנהיגה של ברזילי כדי לרשום לו דוח, ודיבר אליו בלשון תוקפנית. כאשר ראה את השם ישראל ברזילי בתעודתו, לא אמר "מאיפה אתה", אלא "מאיפה אתה? אני מקיבוץ". השיב השר ברזילי, "כן", אמר השוטר, "כולם אומרים ככה כדי להתחמק, אבל לא עם מכונות כבאות".

זוכרים את הברדיחה המפורסמת על שתי התרנגולות המחליפות רכילות כלול: "שמעתם יוסקה ומלווינה מסתובבים יחד, איפה?". על השיפור של הגדיל בקראון ואת הברדיחה של שימנץ ישראל. בשמע אותה בעל מיעדת קראו, הוא היה נורא מבוסס. יתר מהפירסום מאשר מהברדיחה, הוא הודיע, שלמרות שאינו מכיר את ישראל, הרי ברבע שנה יבוא אליו, הוא יקבל שתי אדוחות בריאות הינם.

"העולם הזה" שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל-אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03-232262/3. תא-דואר 136 • העורך הראשי: אורי אבנרי • עורכי-מישנה: דוב איתן • עורך תבנית: יוסף שנון • עורכי כיתוב: ענת ישראל וגיורא נוימן • צלמו מערכת: ציון צפריר ענת סרגוסטי וציפי מנשה • עורך דפוס: יפתח שביט • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרונאי • המו"ל: "העולם הזה" בע"מ • הדפסה: "הדפוס החדש" בע"מ, תל-אביב • הפצה: "גד" בע"מ

לוא יני

קונפליקט ריגשי, אך זוהי חובתו של עיתונאי הגון, הממלא כראוי את חובתו החברתית החיונית.

אין אובייקטיביות מוחלטת. זהו איריאל אפלטוני, אך חיבי עיתונאי לשאוף אליה, ולהתקרב אליה ככל האפשר. זהו מיבחן יומיומי. אנחנו משתרלים לעמוד בו.

עיתון בלתי-מיפלגתי

המיבחן הקשה ביותר בא בעונת הבחירות.

ביום הבחירות לכנסת הראשונה (1949) הייתי עדיין חייל במדים (אם כי שהיתי בבית-הכרם, אחרי שהתלמתי מפציעתי). בעת הבחירות לכנסת השניה (1951) כבר שימשתי כעורך שבועון זה, אך עד הבחירות לכנסת החמישית (1961) ועד ככלל לא הייתי מעורב אישית. גם אז לא נמנעתי מלהביע את דעתי, בחתומי, על הרשימות המתמודדות, אך היה קל לנו לשמור על אובייקטיביות גמורה.

הבעיה החלה מן הבחירות לכנסת השישית (1965), שבהן השתתפתי בראש רשימת העולם הזה — כוח חדש. מאז הייתי מעורב בכל מערכת הבחירות. שלוש פעמים בראש רשימת העולם הזה, פעם כמזעזע מס' 3 של "שלי", פעם כמזעזע מס' 120 של "שלי" והפעם כמזעזע מס' 120 של הרשימה המתקדמת.

ככל הבחירות האלה הקפדנו לשמור על אובייקטיביות מוחלטת. לא רק שלא הפכנו את העולם הזה כשום שלב לביטאון מיפלגתי, אלא שגם הקפדנו להתייחס אל הרשימה, שהייתי קשור עימה אישית, כמו אל כל רשימה אחרת. במידה שהבעתי דיעה, עשיתי זאת בחתימתי, במרדף אישי.

כך עשינו גם הפעם. לי אישית היה חשוב מאוד מה יקרה לרשימה החדשה, שהשתתפתי בהקמתה. אך לא קשרתי זאת בשום צורה שהיא בעיתון. בחרתי במקום מס' 120 בראשית כרי, בין השאר, להבליט את ההפרדה הזאת. העולם הזה היה נשאר עיתון בלתי-מיפלגתי, בלתי-תלוי לחלוטין, לא רק בלי מורא אלא גם בלי משוא-פנים.

אני מקווה שהגעת בעצמך למסקנה זו, תוך הקריאה בשבועון. ביום השני בחרת כפי שבחרת לפי הבנתך ומצפונך, בעד כל רשימה שהיא ונגראתה לך. אני יודע שקוראים רבים הצביעו בעד המערך והליכוד. שבועון זה לא ניסה להשפיע על הכרעתם. כך נהג גם בעתיד.

הסימטה בראש עמוד זה, סימטת העולם הזה מזה 34 שנים, אומרת, בלי מורא, בלי משוא-פנים.

לגבי החלק הראשון אין בעיות. פירוש, פשוטו כמשמעו: לא לפחד. לא מפני לחץ שילטוני, לא מפני כל לחץ אחר.

אין לנו בעיות בשטח זה. נרמה כי כל הכוחות, שניסו להפחיד אותנו בעבר באמצעות פצצות, נסיגנות, התנקשות, לחץ כלכלי וכו' נואשו לפי שעה. טרסטרסופו.

לגבי החלק השני יש, לפעמים, בעיות. בייחוד בתקופת-בחירות.

מה פירוש של "בלי משוא-פנים"? פירושו לרווח על המאורעות ולפרש אותם מבלי להטות את הכף לצד שאתה מעוניין בה.

קל להזמנע מהפלייה לטובת הריעות שאתה מתנגד להם. הבעיה מתחילה כשאתה עלול להתפתות להטות את הכף לטובת הריעה שאתה דוגל בה.

במשך הזמן לומדים לעמוד בפני הפיתוי הזה. אך אין זו בעיה פשוטה כל יקרה. להיות אובייקטיבי אין פירושו להיות ניטרלי. אך כאשר אינך ניטרלי, כאשר אתה משוכנע כי דרך אחת מובילה לחורבן המדינה והדרך השניה להצלתה — איך אתה שומר על אובייקטיביות?

זה נעשה בכל יום בבית-המישפט. כאשר מובא לפני השופט אדם הנאשם ברצח, קשה לררוש מן השופט להיות ניטרלי בין רוצח ונרצח. אין הוא אמור להיות ניטרלי. להיפך: הוא אמור להיות כלי כל הסתייגות בצד הנרצח, כי תפקידו הוא לשמור על החברה מפני רצח.

אך באותה השעה אמור השופט להיות אובייקטיבי, לשקול את הראיות בלי ריעה קדומה, לברוק את כל הצדדים, לשמוע בסבלנות את כל הגירסות האפשריות, לחרוק דיין וגם למרוד את העונש בלי משוא-פנים.

העיתונאי ההגון נתון במצב דומה. אינו מעריך עיתונאים, "ניטרליים", אותם שאין להם ריעה. בעיניי הם משולים לזונות. עיתונאי שמוחו וליבו אינם שקועים במאבק החברה שהוא נמנה עימה משול לאדם המתעלס באהבים בלי אהבה ובלי רגש.

אולם גם כשהוא שקוע בראשו ובליבו בהתמודדות החברתית, וכשהוא חוזר איריאליים, חיב העיתונאי למלא את חובתו בלי משוא-פנים: לדרווח על המתרחש באמת. בלי סילוף ובלי הקלמה, לפרש את הדברים לפי מיט הבנתו האובייקטיבית, להסביר גם את נקודת-ההשקפה של בעל הדעות מנוגדות.

זה די קשה. זה יוצר לפעמים

12:15 לטובת הגדנ"ע
שגורי ארצות-הברית בישראל, אוגדן ריד הצעיר (36) במתיחת של הגדנ"ע ובין בניהם של עובדי השגרירות. ליד ריד, הקומיקאי היהודי-אמריקאי ג'ורג' ג'סל (בכובע המצחית השחור), ועל הדשא אשתו הנאה וארוכת-הרגליים, ג'ואן (בשמלה הלבנה). הגדנ"ע יניצחו 12:15.

מ.א.א.א.